

CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

NAUCZYCIELSKA EDUKACJA

BIULETYN CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

2012 - NR 5/73

Zachód słońca (fot. [www:interia.pl](http://www.interia.pl))

Trudno być wychowawcą, jeśli się nie rozumie człowieka. Całego człowieka. Przyszły nauczyciel uczy się określonych umiejętności, nie dostarcza się mu jednak wiedzy, która umożliwi poprawne jej wykorzystanie (...).

(M. Drzewiecki 2011)

1. DRZEWIECKI M., *Szkoła a trudności wychowawcze* - www.opoka.org.pl - dostęp z 27.12.2011

Koszalin: lipiec - sierpień 2012

Nauczycielska Edukacja - biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie - 2012 nr 5/73

SPIS TREŚCI

„Nauczycielskiej Edukacji” 2012 nr 5/73

ISSN – 1642-34-53

W NUMERZE

SPIS TREŚCI

- O walorach fotografowania i innowacjach we współczesnej szkole. Rozmowa z Małgorzatą Theis, nauczycielką SP nr 7 w Koszalinie, współorganizatorką Międzyszkolnego Konkursu Fotografii (...)	3
- O programowej reformie szkolnictwa	7
- Oświatowe nowości od września 2012 (przedruk z ISN)	9
- Mariola RINK-PRZYBYLSKA, <i>Uczeń twórczy i zdolny a praktyka szkolna - konferencja CEN</i>	12
- Poradniki do pracy z uczniem zdolnym	13
- Książka, którą warto...! A. HŁOBIŁ, <i>Działalność szkoły we wspomaganiu rozwoju ucznia zdolnego</i>	14
- Problem, który warto podjąć! Czy szkoła rozwija kreatywność?	15
- Jan DIACZUK, <i>Edukacyjne spotkanie nauczycieli w Neumunster</i>	18
- Bogdan URBANEK, <i>X Wielkopolskie Forum Pedagogiczne. Batalia o poprawę jakości...</i>	21
- Konkurs Innowacyjny Nauczyciel 2012 i Innowacyjna Szkoła 2012	22
- Dorota PERKOWSKA, <i>Rok Janusza Korczaka w Przedszkolu nr 22 w Koszalinie</i>	23
- Dzień Dziecka w Sejmie - Jak w szkole uczyć demokracji?	26
- JPS, Jaka jest nasza tolerancja wobec bluzgów?	27
- Artykuł, który warto...! Anna KOWALIKOWSKA, <i>Przyjemność zapamiętywania</i>	27
- Książka, która warto...! Bogusław ŚLIWERSKI, <i>Myśleć jak pedagog (...)</i>	28
- Europejska edukacja w koszalińskiej szkole nr 21	28
- Danuta LECH, <i>Po co nam arteterapia i chromoterapia?</i>	29
- Książka, którą warto...! Wiesław KAROLAK, Barbara KACZOROWSKA, <i>Arteterapia - od rozważań nad teorią do rozwiązań praktycznych. (...)</i>	30
- Małgorzata TREMBOWELSKA, <i>Dziecko trudne. Wybór książek za lata 1997-2011</i>	31
--> Rozwiązanie logogryfu: propozycja rozwiązania, wypełnienia	34

„Nauczycielska Edukacja” - Biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie

Wydawca: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie, ul. Ruszczyca 16,
fax. 34-767-15, tel. 34-767-10; **Redakcja - 34-767-26**. Internet: www.cen.edu.pl Poczta e-mail: jps51@tlen.pl
Redakcja: dr Julian Piotr Sawiński (redaktor naczelny), Adam Paczkowski - zdjęcia, skład komputerowy - JPS
Współpraca: nauczyciele konsultanci i doradcy metodyczni CEN

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów oraz zmiany ich tytułów.

**O walorach fotografowania i innowacjach we współczesnej szkole.
Rozmowa z Małgorzatą Theis, nauczycielką Szkoły Podstawowej nr 7 w Koszalinie,
współorganizatorką Międzyszkolnego Konkursu Fotografii Dziecięcej**

1. Pani Małgorzato - witam! Dziękuję, że znalazła Pani chwilę dla czytelników „Nauczycielskiej Edukacji”. Co jest w obecnej szkole najważniejsze?

Witam serdecznie! Wiele rzeczy składa się na poprawną edukację dziecka w szkole. Ważne jest oczywiście nauczanie, bo ono decyduje często o jego dalszej drodze, ale dla mnie najważniejsze jest przede wszystkim samo dziecko. Począwszy od dbania o dobre samopoczucie dziecka w szkole, uczenie współpracy, zwracanie uwagi, że nie jest ono jedynym dzieckiem na świecie, uczenie umiejętności rozwiązywania problemów, ale przy tym dawanie szansy indywidualnym zainteresowaniom. I trzeba cały czas pamiętać, że każde dziecko jest inne. Oczywiście nie jest to proste, wymaga cierpliwości i zrozumienia ze strony nauczycieli.

Małgorzata Theis i Bogusława Kaczkan (fot. Arch. SP nr 7 w Koszalinie)

2. Jest Pani inicjatorką i współorganizatorką **Międzyszkolnego Konkursu Fotografii Dziecięcej - Koszalin**. Na początku roku zakończyła się jego IX edycja. Jak przebiega organizacja i jakie są korzyści z organizowania takiego konkursu?

Ten konkurs to takie „nasze dziecko”, organizujemy go razem z panią Bogusławą Kaczkan od 10 lat. Najpierw jako konkurs szkolny, a rok później jako międzyszkolny. Przygotowania do konkursu trwają cały rok, oczywiście z różną intensywnością. Pozyskujemy nowych sponsorów, przyjaciół konkursu, ludzi, którzy chcą nas wspierać i pomagać, pracujemy nad tym, aby zawsze czymś zaskoczyć, pokazać przybyłym gościom coś ciekawego i w ciekawy sposób.

Osoby, które cyklicznie bywają na otwarciu wystawy potwierdzają, że konkurs nadal się podoba i jest potrzebny. O tym świadczy również zainteresowanie samych uczestników, które utrzymuje się na wysokim poziomie (w tym roku nadesłano **ponad 600 zdjęć ponad 100 uczestników**). Mam również nadzieję, że dzięki temu „siódemka” jest postrzegana jako szkoła dbająca o rozwój osobowości ucznia i to, co mówiłam wcześniej, daje szansę na rozwój indywidualnych pasji.

Ważne jest pokazanie szkoły, jako miejsca nie tylko realizacji programu nauczania, ale także szkoły, w której uczeń może robić to, co sprawia mu przyjemność, gdzie może próbować rozwijać swoje zainteresowania w różnych dziedzinach.

**O walorach fotografowania i innowacjach we współczesnej szkole.
Rozmowa z Małgorzatą Theis, nauczycielką Szkoły Podstawowej nr 7 w Koszalinie,
współorganizatorką Międzyszkolnego Konkursu Fotografii Dziecięcej - cd.**

3. Dziecięce fotografie są naprawdę piękne. Jakie są edukacyjne korzyści dla uczniów z fotografowania?

To jedna z pasji, która wciąga i sprawia ogromną radość, często jest traktowana jako dokument czasu, miejsca, ciekawych sytuacji. A nasz konkurs spełnia jeszcze jedną rolę. Ponieważ jest skierowany do dzieci klas 1-6, wymaga od rodziców tych dzieci, aby razem z nimi zajęli się tym tematem. Więc rodzice spędzają z dziećmi razem czas, wędrują po mieście, mają wspólny cel, szukają ciekawych ujęć, miejsc, tematu, to zacieśnia więzi rodzinne, powoduje, że mają wspólne sprawy, sekrety, zainteresowania.

To wielki sukces, gdy słyszę, że **konkurs zmobilizował rodziców** i chcą pomóc dziecku, bo wtedy są z nim naprawdę. Konkurs daje szansę też pokazania młodemu pokoleniu, że fotografia może funkcjonować jako sposób wyrażania siebie poprzez obraz. Pokazania tego, jak postrzegamy otaczający nas świat i sprawy, które wokół niego się dzieją

4. Pani Małgorzato, co się dzieje z tymi pięknymi fotografiami dzieci po konkursie i wystawie, którą corocznie można podziwiać w SP nr 7 w Koszalinie?

Wystawa jest przygotowywana do ekspozycji z dużą starannością tak, aby wyglądało to estetycznie, no i profesjonalnie. Dzięki temu mamy później możliwość prezentowania wystawy w innych placówkach.

Nasza wystawa była prezentowana w Pałacu Młodzieży, Sportowej Szkole Podstawowej nr 1 i Szkole Podstawowej nr 5. W tym roku było nam szczególnie miło, ponieważ wystawą zainteresował się obecny na wernisażu wicekurator Pan Krzysztof Rembowski i obecnie wystawa prezentowana jest w d. Urzędzie Wojewódzkim w Koszalinie.

A „siódemka” swoich uczestników konkursu eksponuje w założonej parę lat temu Galerii Fotograficznej, znajdującej się na pierwszym piętrze naszej szkoły.

„Kalosze” - nagrodzone zdjęcie Zuzanny Szczepańskiej - uczennicy Katolickiej SP w Koszalinie (fot. Arch. SP 7)

**O walorach fotografowania i innowacjach we współczesnej szkole.
Rozmowa z Małgorzatą Theis, nauczycielką Szkoły Podstawowej nr 7 (...) - cd.**

5. Podziwiam wytrwałość organizatorów konkursu. Teraz będzie ogłoszona już X edycja. Organizacja tego międzyszkolnego konkursu, jak rozumiem, nie jest jedynym sukcesem „siódemki”. Jakie są jej inne osiągnięcia?

Jako szkoła obserwujemy potrzeby dzieci i na bieżąco dostosowujemy programy zajęć dodatkowych, imprez do potrzeb danej chwili. Oczywiście, mamy wiele sukcesów. Jednym z nich są **wysokie wyniki egzaminu klas 6-tych**, coroczni laureaci konkursu Maluch, nagrody prezydenta miasta dla laureatów Małych Olimpiad Przedmiotowych. Mamy również laureatów wielu ogólnopolskich i rejonowych konkursów plastycznych, laureatów miejskich konkursów recytatorskich, bardzo dobre wyniki Międzynarodowego Konkursu Matematycznego „Kangur”. Są też osiągnięcia sportowe: w piłce nożnej, tenisie, piłce ręcznej i pływaniu - itd. O tych sukcesach można poczytać na stronie szkoły <http://www.sp7.koszalin.pl/>.

Sukcesy „siódemki” są z różnych dziedzin. Oprócz tego jesteśmy organizatorami Regionalnego Konkursu Ortograficznego klas trzecich, kilku turniejów siatkówki dla dzieci i pracowników oświaty, międzyszkolnych konkursów: plastycznego, literackiego i wiedzy na temat Unii Europejskiej. Jak widać jest tego sporo.

Wybrane zdjęcie z wystawy pokonkursowej (fot. Arch. SP 7)

6. Teraz nastała moda na akcentowanie sukcesów i uczenie pozytywnego myślenia. Co jest Pani największym edukacyjnym sukcesem szkolnym?

Zależy, co kto rozumie przez słowo sukces. Cieszy mnie zdobycie **I miejsca w plebiscycie Gazety „Miasto” w konkursie na Nauczyciela Roku 2011**, cieszą sukcesy moich wychowanków w różnorodnych konkursach ogólnopolskich, rejonowych i miejskich. Wygrana dziecka w konkursie zawsze cieszy, daje satysfakcję, tym bardziej, że przekonuje się ono, że jest w czymś dobre, ma talent, staje się pewniejsze, ale mnie najbardziej cieszą codzienne sukcesy w pracy z dziećmi. To, że czują się w szkole dobrze, że chodzą do niej z przyjemnością, mają do mnie zaufanie, a ja - każdego dnia uczestniczę w ich życiu.

**O walorach fotografowania i innowacjach we współczesnej szkole.
Rozmowa z Małgorzatą Theis, nauczycielką Szkoły Podstawowej nr 7 w Koszalinie,
współorganizatorką Międzyszkolnego Konkursu Fotografii Dziecięcej - cd.**

Chcę uczulić te dzieci na piękno, sztukę, rozwijać w nich wrażliwość i chęć pomocy innym. Uważam, że jest to ważne w wychowaniu i dalszym życiu. Chyba dla mnie ważniejsze jest „bycie szczęśliwym dzieckiem” od „bycia wyedukowanym dzieckiem”.

7. W CEN zajmuję się informacją pedagogiczną i upowszechnianiem innowacji edukacyjnych oraz redagowaniem „Nauczycielskiej Edukacji” – stąd pytanie o innowacyjność i nowoczesność edukacji. Czym jest dla Pani innowacyjność i nowatorstwo w szkole?

Szkola - to nie tylko klasa, lekcje... Uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej poprzez innowacje i nowatorskie rozwiązania daje szansę na wzbogacenie nauki, będzie zapewne to bardziej interesujące dla uczniów, ale w tej innowacyjności i nowoczesności nie można zapomnieć o dziecku i jego potrzebach, bo jego potrzeby się nie zmieniły. Ono potrzebuje wiedzy, ale również bliskiego, **osobistego kontaktu z nauczycielem**, pochwał, dobrych ocen, akceptacji, poczucia bezpieczeństwa i kolegów.

A ten pęd ku nowoczesności bez jednoczesnych nakładów finansowych i zmian typu: mniej liczne klasy, stałe korzystanie z udogodnień techniki, na niewiele się zda. Czyli jestem za, ale oczekuję idących za tym przemyślanych zmian w szkolnictwie.

Dziś rola nauczyciela polega na ciągłym rozwijaniu, pogłębianiu wiedzy, śledzeniu nowości edukacyjnych. Jest taka potrzeba i trzeba się dokształcać.

8. Czy polska szkoła jest innowacyjna? Niedawno, MEN przedstawiło program „Cyfrowa szkoła”. Czy podoba się Pani ten program - pomyśl, żeby dzieci uczyły się z wykorzystaniem komputerów i Internetu?

Wiem, że jest to nieuniknione i tylko kwestią czasu oraz możliwości finansowych, aby dzieci korzystały podczas każdej lekcji z komputerów. Zastanawiam się tylko, od jakiego poziomu nauczania należałoby wprowadzić te rozwiązania. Pracuję z dziećmi młodszymi i uważam, że mogłabym jedynie czasami korzystać z tych innowacji. Według mnie dziecko powinno włożyć trochę trudu i **najpierw nauczyć się pisania liter** w liniaturze, na kartce i czytać z książek drukowanych.

Powinno przejść trudną drogę nauki czytania i pisania, aby później mogło korzystać z łatwych, nowatorskich sposobów korzystania z wiedzy. Przecież, gdy dziecko zobaczy, jak łatwo pisze się na komputerze, gdzie odpowiedni program poprawia błędy ortograficzne i stylistyczne oraz ustawia akapity, to na pewno nie będzie chciało robić tego w zeszycie, gdzie samo musi szukać w słowniczku ortograficznym danego wyrazu. Przecież w pierwszym etapie edukacji jednym z ważniejszych elementów nauki jest rozwój zdolności manualnych.

Myślę też, że ten program musi być wprowadzany etapowo, poprzedzony dobrym przygotowaniem klas - jako pomieszczeń i kadry nauczycielskiej, a to wiąże się z dużymi nakładami finansowymi. Sam komputer i Internet niewiele zmieniają. Szkoła nie wymaga rewolucji, wymaga wprowadzenia nowych rozwiązań dostosowanych do naszych czasów.

- Serdecznie dziękuję za miłą rozmowę. Życzę powodzenia i dalszych sukcesów.

Rozmawiał: dr Julian Piotr Sawiński – redaktor naczelny NE

O programowej reformie szkolnictwa

„Będzie mniej lekcji historii, polskiego, biologii, chemii i geografii. Więcej – zdrowia i urody. Od września licea przestaną być ogólnokształcące, a staną się specjalistyczne” (x). - Alarmują już od wiosny różne media. A jak jest naprawdę? Co nas czeka od września?

Wybór profilu kształcenia

Wybór profilu kształcenia jest ważny i decydujący... Reforma, która po wakacjach 2012 r. roku wchodzi w życie, ostro tnie godziny przedmiotów na poziomie podstawowym. Znika 90 godzin historii, 60 języka polskiego i 120 przedmiotów ścisłych – wynika z wyliczeń ekspertów oświatowych (x).

Licealiści będą musieli wybrać profil kształcenia. W praktyce w wieku 15 lat zdecydują, czy zostaną humanistami, inżynierami czy ekonomistami. To o tyle istotne, że wybierając nauki ścisłe, przestaną uczyć się przedmiotów humanistycznych. I odwrotnie. Zreformowane liceum redukuje liczbę lekcji w nauczaniu podstawowym, dodaje godziny rozszerzone. Uczniowie stracą w 3-letnim cyklu nauczania: 2 godziny polskiego tygodniowo, 3 godziny historii, 2 lub 3 godziny biologii, fizyki, chemii, 2 geografii, 1 wiedzy o społeczeństwie, 1 informatyki – tak przewiduje reforma autorstwa byłej minister Katarzyny Hall (x).

Bloki tematyczne

Obecnie na naukę historii w liceum było 150 godzin, a będzie 60. Jeżeli uczeń nie jest miłośnikiem tego przedmiotu, na takim wymiarze godzin jego edukacja się zakończy. Podobnie z przedmiotami ścisłymi. Tu cięcia są jeszcze większe. Uczeń, który nie przepada za biologią czy fizyką, przez całe liceum może mieć tylko 30 lekcji. Do tej pory było ich 150. Resztę wiedzy licealista będzie nadrabiał w ramach bloków tematycznych. Przedmiotów ścisłych nauczy się na przyrodzie (blok zastąpi fizykę, biologię, geografii oraz chemię), a humanistycznych w bloku historyczno-społecznym.

Uczniowie w I klasie liceum będą kończyli naukę przedmiotów, którą rozpoczęli w gimnazjum. Pozostałe dwa lata będą mieli na poszerzanie wiedzy z wybranych dziedzin – od dwóch do czterech. Kto zdecyduje się na profil humanistyczny, z prawami Newtona będzie miał ostatni raz styczność w wieku gimnazjalnym. Wiedzę fizyczną zastąpią takie bloki, jak: zdrowie i uroda, śmiech i płacz czy woda – cud natury. Przyszli inżynierowie i ekonomiści o powstaniu listopadowym posłuchają ostatni raz w wieku 13 lat.

XIII Targi Edukacyjne CEN - Nauczyciele podczas szkolenia (fot. AP)

O programowej reformie szkolnictwa - cd.

Analfabetyzm w starym stylu

Autorzy ww. artykułu wskazują, że: „**Duch minister Hall sieje analfabetyzm.** Wchodząca do liceów reforma autorstwa Katarzyny Hall może obniżyć poziom wykształcenia uczniów – uważają środowiska naukowe i wielu nauczycieli. Ich zdaniem z planów lekcyjnych licealistów zniknie zbyt wiele godzin przedmiotów na poziomie podstawowym.” Ten duch sieje analfabetyzm starego pokroju, który odchodzi do lamusa.

Analfabetą jest dziś ten, kto nie zna i nie rozumie reguł cyfrowej epoki. Jest ten, kto choć np. ma szeroką wiedzę historyczną, nie potrafi ją wykorzystać do budowania dobrych relacji z ludźmi, kreowania lepszej rzeczywistości. Roztrząsa swoje pseudonaukowe teorie, co kilka lat inną podając interpretację i budzi nienawiść.

Analfabetą dziś nie jest ten, kto słabo zna historię, literaturę XXI wieku, cytologię czy geografie dynamiczną, ale ten, kto nie potrafi, lub słabo opanował kluczowe kompetencje, tj. ten, kto nie potrafi, lub umie zbyt słabo:

- 1/ **poprawnie wypowiadać się i pisać po polsku,**
- 2/ **podejmować i rozwiązywać trudne problemy współczesnego życia,**
- 3/ **racjonalnie wykorzystywać nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne,**
- 4/ **krytycznie i kreatywnie myśleć oraz twórczo i zaradnie działać,**
- 5/ **sprawnie komunikować się po polsku i w obcym języku,**
- 6/ **współdziałać z innymi w realizacji grupowych zadań.**

Zmiany zakładają, że uczniowie już na początku liceum będą wybierali specjalizację – humanistyczną albo ścisłą. – Problem w tym, że to rozwiązanie dobre tylko w przypadku tych uczniów, którzy już w gimnazjum wiedzą, co chcą robić w życiu, i są w stanie wybrać przedmioty, które będą zdawać na maturze. A więc mają już wybrany kierunek studiów, na które egzaminem wstępnym jest matura – mówi Wiesław Włodarski, dyrektor LO im. Ruy-Barbosa w Warszawie i szef Stowarzyszenia Dyrektorów Szkół Średnich. Dodaje, że w takiej sytuacji jest znikomy procent gimnazjalistów. Bywa, że nawet licealiści w klasach maturalnych jeszcze nie wiedzą, co chcą robić w życiu – tuż przed maturą zmieniają przedmioty, z których będą zdawać egzamin.

Anglosaski model

Reforma była wzorowana na modelu anglosaskim. Tam jednak młodzi ludzie od najmłodszych lat uczeni są dokonywania samodzielnych wyborów, podczas gdy polscy uczniowie są przyzwyczajeni do prowadzenia za rękę. Zmiana mentalności wymaga czasu – argumentuje Włodarski. Zgadza się z nim historyk Ireneusz Wywiół. Wskazał, że np. w Finlandii, która ma jedno z najlepszych na świecie wyniki w nauczaniu, zmiany modelu kształcenia trwały kilkanaście lat.

Zdaniem ekspertów zawężenie nauki podstawowej i nauka poszerzona tylko w wybranych przedmiotach odbiją się na uczniach. – Planowana przedwczesna specjalizacja doprowadzi do praktycznego analfabetyzmu w dziedzinie biologii, fizyki, chemii, geografii większości maturzystów, a pozostałych do analfabetyzmu w dziedzinie historii – apelowało do MEN Towarzystwo Fizyczne jeszcze na etapie przygotowań reformy. Argumentowało, że kolejne zmniejszanie liczby godzin przeznaczonych na fizykę nie będzie skompensowane wprowadzeniem przyrody w nauczaniu, której należałoby najpierw wyszkolić nauczycieli, żeby nie ograniczało się do powierzchownego omawiania modnych tematów. Skąd tak ostre stanowisko?

O programowej reformie szkolnictwa - cd.

Zgodnie z nową reformą ci, którzy nie wybiorą rozszerzenia ścisłego, będą skazani na naukę w ramach bloku przyroda. To jednak zdaniem nauczycieli zbiór miczalków, czyli ciekawostek przyrodniczych. Licealiści będą się uczyć m.in. o urodzie, o dylematach moralnych w nauce czy też o różnych ekstremalnych zjawiskach przyrodniczych.

Doświadczenia osobiście dokonane

Ponadto autorzy nowej podstawy programowej chcą, aby nauka była mocno poparta doświadczeniami osobiście dokonywanymi przez uczniów. Problem w tym, że trudno je wykonywać w kilkudziesięcioosobowej klasie. – A przepisy nakazują dzielenie klas tylko wtedy, kiedy ich liczebność przekracza 30 osób. W innych przypadkach dyrekcja nie chce się na to zgadzać, bo to zbyt kosztowne – powiedziała nauczycielka fizyki w jednym z warszawskich liceów.

Niektórzy twierdzą, że głównym celem nowej reformy są oszczędności. Już wiadomo, że wielu fizyków, chemików czy historyków przez mniejszy wymiar godzin straci pracę lub część etatu. To zaś oznacza mniejsze wydatki dla samorządów (x).

Wysoki poziom wybranego przedmiotu

Jednak nie wszyscy krytykują zmiany. Po stronie resortu staje także część nauczycieli. Twierdzą, że wybór przedmiotu rozszerzonego będzie gwarantował naprawdę dobry poziom jego nauki. – Poza tym może reforma nauczy młodych ludzi podejmować dojrzałe wybory – kwituje Wiesław Włodarski.

XIII Targi Edukacyjne CEN - Nauczyciele zainteresowani nowościami (fot. AP)

Zdaniem nauczycieli reforma bardzo mocno ograniczy ogólną wiedzę uczniów. Ale w zamian otrzymają ją pogłębioną w wąskich obszarach. – To eksperyment na żywym ciele. Najbardziej poobijani wyjdą uczniowie – ocenia Ireneusz Wywiół, historyk z 40. niepublicznego liceum w Warszawie (x).

X. Źródło: Gazetaprawna.pl - z 16.04.2012

Oświatowe nowości od września 2012 (przedruk z ISN)

Od 1 września 2012 r. obowiązuje nowa podstawa programowa. Zakłada ona połączenie programowe gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej. Zmiana dotyczy szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego, zatem klas I liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Zmiany mają następujący kształt:

- **przedmiotami obowiązkowymi** w całym okresie kształcenia będą tylko: *język polski, języki obce nowożytne, matematyka, wychowanie fizyczne*;
- przedmioty mogą być nauczane w zakresie podstawowym lub rozszerzonym;
- uczeń liceum ogólnokształcącego wybiera od 2 do 4 przedmiotów spośród proponowanych przez szkołę przedmiotów nauczanych w zakresie rozszerzonym. Co najmniej jednym z tych przedmiotów musi być: *historia, biologia, geografia, fizyka lub chemia*;
- kształcenie w zakresie rozszerzonym przebiega w schemacie - do wyboru:
 - z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych - wówczas przedmiotem uzupełniającym jest *historia i społeczeństwo* (nowy przedmiot),
 - z przedmiotów humanistycznych - wówczas przedmiotem uzupełniającym jest: *przyroda* (nowy przedmiot);
- **edukacja dla bezpieczeństwa** zastąpi przysposobienie obronne, a informatyka - technologię informacyjną.

Przyjęto zasadę, że obowiązkowe przedmioty ogólnokształcące nauczane w zakresie podstawowym - z wyjątkiem języka polskiego, języka obcego nowożytnego, języka mniejszości narodowej, etnicznej i języka regionalnego, matematyki i wychowania fizycznego - będą realizowane w klasie I liceum (a w liceum dla dorosłych - w dwóch pierwszych semestrach), lub w klasach I i II technikum.

Przedstawione zmiany w najbliższym roku szkolnym nie będą obowiązywać w klasach I uzupełniającego liceum ogólnokształcącego i technikum uzupełniającego. W nich nowa podstawa programowa wprowadzona zostanie począwszy od roku szkolnego 2015/2016. (1).

Od 1 września 2012 r. obowiązuje nowa podstawa programowa na II etapie edukacyjnym. Zmiany wprowadzane są sukcesywnie, zatem w roku szkolnym 2012/2013 nową podstawą programową jest objęta **tylko klasa IV**. Zmiany przybrały następującą formę:

1/ wyodrębniony został dodatkowy przedmiot "wychowanie do życia w rodzinie" - dotychczas treści były uwzględnione w ramach ścieżki edukacyjnej wychowanie do życia w społeczeństwie (moduł - wychowanie do życia w rodzinie).

2/ zrezygnowano z dotychczasowych ścieżek edukacyjnych - treści ścieżek zostały uwzględnione w podstawie programowej poszczególnych zajęć edukacyjnych, na przykład:

- elementy edukacji medialnej będą realizować wszyscy nauczyciele w ramach prowadzonych zajęć,
- edukacja ekologiczna i prozdrowotna będzie realizowana w szczególności w ramach przedmiotu przyroda oraz wychowanie fizyczne,
- wychowanie do życia w społeczeństwie (moduł edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie oraz moduł wychowanie patriotyczne i obywatelskie) w ramach przedmiotów historia i społeczeństwo, język polski, plastyka i muzyka.

3/ zmieniono nazwy dwójga zajęć edukacyjnych - dotychczasowe zajęcia "informatyka" to obecnie przedmiot "**zajęcia komputerowe**", a "technika" to obecnie "**zajęcia techniczne**".

4/ stworzono możliwość wprowadzenia nowych zajęć "język regionalny - język kaszubski".

5/ w klasach realizujących dotychczasową podstawę programową dopuszcza się stosowanie nowej podstawy programowej dla przedmiotów *język obcy nowożytny, wychowanie fizyczne i etyka* w celu ułatwienia organizowania przez szkołę zajęć z tych przedmiotów. (2)

Oświatowe nowości od września 2012 - cd.

Zgodnie z rozporządzeniem z 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej od roku szkolnego 2012/2013 pomoc p-p na zasadach w nim określonych udzielana jest w szkołach podstawowych i szkołach ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem szkół podstawowych specjalnych i szkół ponadgimnazjalnych specjalnych oraz oddziałów specjalnych zorganizowanych w szkołach podstawowych ogólnodostępnych i szkołach ponadgimnazjalnych ogólnodostępnych).

Publiczne przedszkola, szkoły i placówki udzielają i organizują pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom, ich rodzicom i nauczycielom. **Pomoc psychologiczno-pedagogiczna** jest organizowana szczególnie dla uczniów:

- niepełnosprawnych,
- niedostosowanych społecznie,
- zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- szczególnie uzdolnionych,
- ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
- z zaburzeniami komunikacji językowej,
- z chorobami przewlekłymi,
- w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej,
- z niepowodzeniami edukacyjnymi,
- zaniedbanych środowiskowo, (sytuacje związane z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami środowiskowymi),
- z trudności adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.

Nauczyciele w szczególności powinni prowadzić:

- w przedszkolu - obserwację pedagogiczną zakończoną analizą i oceną gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna),
- w klasach I-III szkoły podstawowej - obserwacje i pomiary pedagogiczne mające na celu rozpoznanie u uczniów ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się,
- w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej - **doradztwo edukacyjno-zawodowe**.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, rozpoznawaniu jego indywidualnych możliwości psychofizycznych. Z kolei pomoc p-p udzielana rodzicom uczniów oraz nauczycielom polega na wspieraniu w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych, rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększania efektywności tej pomocy. (3)

-
1. Co nowego w oświacie od września - cz. 4. ISN nr 226 z 20.08.2012.
 2. Co nowego w oświacie od września - cz. 3. ISN nr 225 z 17.08.2012.
 3. Co nowego w oświacie od września - cz. 2. ISN nr 224 z 13.08.2012.

Uczeń twórczy i zdolny a praktyka szkolna

- Konferencja CEN w Koszalinie

W naszym Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie 19 maja odbyła się konferencja dla nauczycieli na temat: „**Uczeń zdolny i twórczy a praktyka szkolna**”. Zainteresowanie tą problematyką okazało się znaczące. Wielu nauczycieli przyjęło zaproszenie na spotkanie.

Otwarcie konferencji „Uczeń twórczy i zdolny a praktyka szkolna” (fot. AP)

Obecni na wykładach i warsztatach pedagodzy mieli okazję spotkać się z przedstawicielką Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, **Teresą Kosiarek**, koordynatorem projektu „Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu pracy z uczniem zdolnym”.

Goście CEN-u uzyskali od niej szczegółowe informacje o planowanych kierunkach zmian legislacyjnych, wypracowanych już w ramach projektu materiałów i innych publikacjach wspierających nauczycieli i rodziców zdolnych uczniów.

Uczestnicy spotkania zostali zaproszeni do przedstawiania swych doświadczeń w ORE i udziału w promowaniu dobrych praktyk, a także do popularyzowania pilotażowych, innowacyjnych form olimpiad dla młodzieży gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych organizowanych przez ORE (www.ore.edu.pl).

Dr Agnieszka Hłobił, kierownik Katedry Pedagogiki Politechniki Koszalińskiej, autorka m.in. książki „Działalność szkoły we wspomaganiu rozwoju ucznia zdolnego” zaprezentowała nauczycielom główne elementy systemu pracy szkoły ze zdolnymi uczniami, zasadnicze hipotezy i wyniki swych badań prowadzonych w koszalińskich gimnazjach. Zachęcała nauczycieli do częstszego stosowania programów autorskich oraz zapewnienia szczególnie uzdolnionym uczniom indywidualnego toku nauczania czy indywidualnych programów kształcenia.

Uczestnicy konferencji mieli ponadto okazję wziąć udział w zajęciach prowadzonych przez **dr Agnieszkę Hłobił** i **mgr Teresę Kosiarek**, w warsztatach ilustrujących metody rozpoznawania, stymulowania oraz rozwijania różnych umiejętności i uzdolnień wychowanków – metod zgodnych z dorobkiem współczesnej psychologii humanistycznej i pedagogiki twórczości, np. koncepcji myślenia dywergencyjnego J. P. Guilforda i „myślenia pytajnego” K. Szmidta, psychologii uczenia H. Gardnera oraz strategii skutecznego uczenia się Colina Rose.

**Uczeń twórczy i zdolny a praktyka szkolna
- Konferencja CEN w Koszalinie - cd.**

W przerwie między zajęciami nauczyciele mogli kupić interesujące książki o pracy z uczniem twórczym i zdolnym, przejrzeć otrzymane materiały metodyczne (m.in. wykaz najnowszych publikacji na temat pracy z uczniem zdolnym ze zbiorów Biblioteki Pedagogicznej w Koszalinie) oraz wymienić się wrażeniami i refleksjami w czasie poczęstunku sponsorowanego przez wydawnictwo Nowa Era.

Nauczyciele uczestnicy konferencji „Uczeń twórczy i zdolny a praktyka szkolna” (fot. AP)

Konferencja utwierdziła uczestników w przekonaniu, że indywidualizacja kształcenia oraz stworzenie twórczym i zdolnym uczniom warunków do przeżywania i badania otaczającego ich świata są sprawdzonymi sposobami stymulowania ciekawości oraz aktywności wychowanków i rozwijania ich zdolności oraz talentów. Mimo że minął Rok Odkrywania Talentów, powoli dobiega już końca czas realizacji projektu Szkoła z Pasją, stale rozrasta się Sieć Szkół Odkrywców Talentów. Może warto sprawdzić, czy nasza szkoła odnalazła swe miejsce w tej sieci, jak wspiera uzdolnienia i talenty swych wychowanków?

Mariola Rink-Przybylska - konsultant CEN

Poradniki do pracy z uczniem zdolnym

Wiosną 2012 roku ORE w Warszawie bezpłatnie upowszechniło 2 poradniki do pracy z uczniem zdolnym. Po 2 egzemplarze otrzymały Szkoły Odkrywców Talentów i Miejsca Odkrywania Talentów, a po 10 kuratoria oświaty i biblioteki pedagogiczne oraz placówki doskonalenia nauczycieli (1). Chodzi o prace:

- 1. LIMONT W., CIEŚLIKOWSKA J., JASTRZĘBSKA D., (red.), *Zdolni w szkole, czyli o zagrożeniach i możliwościach rozwojowych uczniów zdolnych.***
 - 2. BRAUN M., MACH M., *Jak pracować ze zdolnymi? Poradnik dla nauczycieli i rodziców.***
-

1. P., ORE. *Poradnik do pracy z uczniem zdolnym.* GN 2012 nr 21, s. 14.

--> ZDOLNOŚCI - INTERESUJĄCE KSIĄŻKI

Książka, którą warto przeczytać!

Agnieszka HŁOBIL, *Działalność szkoły we wspomaganiu rozwoju ucznia zdolnego.*
Kraków: Wydaw. Impuls, 2012, wyd. II

Zdolności decydują o myśleniu, działaniu, uczeniu się i jego efektach. Są rozpatrywane pod kilkoma względami. Rozróżnia się zdolności ogólne (IQ) specjalne, kierunkowe, twórcze i talenty. W szkole ważne jest, aby je rozpoznać, zdiagnozować oraz umiejętnie wspomagać i rozwijać.

O autorce i książce

Agnieszka Hłobil jest doktorem nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, kierownikiem Katedry Pedagogiki Politechniki Koszalińskiej. Wśród jej poznawczych zainteresowań jest działalność szkoły we wspomaganiu rozwoju uczniów zdolnych i uzdolnionych oraz budowanie skutecznego systemu pracy szkoły ze zdolnymi uczniami. Książka prezentuje ważny problem szkoły, tj. pracę ze zdolnym uczniem. Publikacja składa się, jak wiele innych naukowych prac, ze wstępu, merytorycznych rozdziałów oraz zakończenia z wnioskami, załączników i bibliografii. Przedstawiono m.in. zdolności i kształcenie ludzi zdolnych w świetle dotychczasowych badań oraz modelowe założenia rozwijania zdolności ucznia.

O celu pracy i zdolnościach

Autorka wskazuje, że celem pracy było znalezienie odpowiedzi na ww. zagadnienia i przedstawienie realiów polskiej szkoły pod względem organizacji kształcenia ukierunkowanego na rozwój ucznia zdolnego. **Badaniami objęto gimnazja**, skupiające młodzież w, u której tempo zdolności umysłowych bardzo się zmienia (wzrasta bądź maleje) i tym samym wymaga stymulacji. Pokazuje różnorodne definicje i cechy ludzkich zdolności. **Zdolności - to warunki wewnętrzne**, dzięki którym ludzie zaangażowali się, a więc o tej samej motywacji jednakowo przygotowani, opanowują daną działalność nie jednakowo szybko, a poziom osiągniętych przez nich rezultatów jest różny. O tych, którzy opanowują działalność lepiej, można powiedzieć, że mają wyższe zdolności w danej dziedzinie. Warto przeczytać! (JPS)

--> Zadanie do samodzielnej pracy - ułożenie krzyżówki - logogryfu

Warto się zastanowić nad rodzajem i poziomem własnych zdolności oraz odpowiedzieć sobie na pytanie, jak można je lepiej rozwinąć i wykorzystać? Proszę przemyśleć i zdiagnozować, a nade wszystko „rozgrzać” swój mózg (myślenie) - wypełniając poniższy logogryf.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
M	O	J	E	Z	D	O	L	N	O	Ś	C	I

--> Miejsce na wpis (uzupełnienie) poleceń krzyżówkowych

1/ Zagadnienia, problemy lekcji	8/
2/	9/
3/	10/
4/	11/
5/	12/
6/	13/
7/	--> Życzę powodzenia!

Problem, który warto podjąć! Czy szkoła rozwija kreatywność?

Po co budzić kreatywność? Ona pomaga uczniom w nauce - twierdzi wielu nauczycieli. Inni wskazują, że raczej przeszkadza w realizacji lekcji. Jak jest z nią naprawdę? Czy kreatywności jest cechą genetyczną (wrodzoną), czy nabytą? Jak nauczyć kreatywności? Po co i jak w szkole wyzwaląć ją i rozwijać?

--> Oto odpowiedzi na ww. pytania Agaty Zarębskiej przedstawione w artykule pt. *Szkolnictwo nie rozwija kreatywności?* ("Edunews.pl" - z 23.05.2012 - pytania w artykule są od redakcji NE).

Czy i jak kreatywność pomaga w nauce?

„Z sondażu przeprowadzonego przez Uniwersytet Łódzki i firmę Librus w kwietniu 2012 roku wynika, że aż 94% ankietowanych nauczycieli uważa, że kreatywność pomaga w nauce” (5). Jednak w praktyce szkolnej z kreatywnością jest różnie. Agata Zarębska (2012) uważa, że jest z nią źle. Prezentuje to w ww. artykule. Warto przeczytać, a może odpowiedzieć, dając własny komentarz? Redakcja NE zaprasza!

Czy kreatywności można nauczyć?

Z ww. sondażu wynika, że aż 67% respondentów przyznaje, że można się jej nauczyć. Jednak niemal tyle samo (65%) z nich stwierdza, że polski system edukacji nie rozwija tej cechy u uczniów. Ponadto prawie połowa badanych rodziców z województwa łódzkiego nie chce, by ich dzieci w przyszłości pracowały w zawodach związanych z przemysłami kreatywnymi, które promuje Łódź.

Dr Agnieszka Hłobił podczas wykładu na konferencji „Uczeń twórczy i zdolny a praktyka szkolna” (fot. AP)

Problem, który warto podjąć! Czy szkoła rozwija kreatywność? - cd.

Dlaczego warto stawiać na kreatywność?

Uczelnie wyższe szukają nowych pomysłów na wzmacnianie rozwoju regionów, w których są zlokalizowane. Coraz ważniejsza jest ich rola we wspieraniu strategii promocji miast. Uniwersytet Łódzki przygotował więc projekt dla nastolatków, którego celem jest zachęcenie młodych ludzi do działań, które z jednej strony ułatwią im w przyszłości wejście na rynek pracy, a z drugiej będą pomagać w budowaniu wizerunku miasta (5).

Łódź promowana jest jako centrum przemysłów kreatywnych, miasto, które stawia na gospodarkę opartą o **innowacyjność i kulturę niezależną**. Uniwersytet Łódzki postanowił sprawdzić, na ile kreatywną młodzież kształci polski system edukacji i czy będzie mógł zapewnić w przyszłości wykształconą kadrę, która zasili te branże? Budzenie i rozwijanie uczniowskiej kreatywności zależy w dużej mierze od stylu pracy nauczycieli. Nauczyciele poszczególnych przedmiotów nauczania powinni sobie odpowiedzieć na podstawowe pytanie, jak to zrobić w ramach swego przedmiotu? Oto intrygujące pytanie: **Czy i jak w szkole uczyć kombinowania?** (4).

Wydawnictwo Nowa Era na konferencji „Uczeń twórczy i zdolny a praktyka szkolna” (fot. AP)

Dlaczego mamy mało innowacyjne szkolnictwo?

Kreatywność jest warunkiem innowacyjności. „Jak wynika z sondy przeprowadzonej przez firmę Librus na zlecenie Uniwersytetu Łódzkiego, nauczyciele w większości uważają, że **kreatywność jest przydatną cechą**, która pomaga w nauce wszystkich przedmiotów (94%). Ponadto według ankietowanych pedagogów można się jej nauczyć (67%). Jednak prawie tyle samo badanych przyznaje, że nie jest ona rozwijana w polskiej szkole.” (5). Agnieszki Hłobił pt. **Działalność szkoły we wspomaganiu rozwoju ucznia zdolnego** (1).

Problem, który warto podjąć! Czy szkoła rozwija kreatywność? - cd.

Budzenie i rozwijanie uczniowskiej kreatywności zależy w dużej mierze od stylu pracy nauczycieli. Nauczyciele poszczególnych przedmiotów nauczania powinni sobie odpowiedzieć na podstawowe pytanie, jak to zrobić w ramach swego przedmiotu, np.: ***Jak rozbudzić kreatywność nauczycieli biologii?*** - Artykuł jest upowszechniony w dwumiesięczniku „Biologia w Szkole” (3). Warto poznać!

Czy nauczyciele znają techniki rozwoju kreatywności?

Mimo specjalistycznych kursów i szkoleń, których odbycie zadeklarowało 71% ankietowanych, badani nauczyciele **stosują wąski wachlarz technik**, rozwijających kreatywność na lekcjach. 96% pracuje z uczniami w grupach, 88% zadaje otwarte pytania, a 77% korzysta z tzw. burzy mózgów. Nowe techniki, takie jak gry edukacyjne czy mapy pomysłów, wykorzystuje zaledwie połowa ankietowanych. Niemal co drugi przyznał też, że stosuje metody popularne w szkołach, ale powszechnie uznawane za zabijające kreatywne i twórcze myślenie, takie jak wprowadzanie elementów rywalizacji czy testy z pytaniami zamkniętymi.

Nauczyciele na konferencji „Uczeń twórczy i zdolny a praktyka szkolna” (fot. AP)

Czy i jak nowe technologie rozwijają kreatywność?

„Nowe technologie rozwijające kreatywność omijają szkołę” - twierdzą autorzy ww. sondażu. Ponad połowa ankietowanych nauczycieli zwraca uwagę na istotną rolę nowych technologii w rozwijaniu kreatywności uczniów. Mimo tego, w mniejszości są pedagodzy, którzy korzystają z nowoczesnych rozwiązań, takich jak tablice interaktywne (40%), platformy e-learningowe (33%), e-podręczniki (25%) czy gry komputerowe (15%). Najpopularniejszą technologią, wykorzystywaną na lekcjach są za to animacje i filmy wideo - korzysta z nich 84% ankietowanych.” (5).

Opisaną ww. sytuację w naszych szkołach uda się zmienić, jeśli się do tego przekonają sami dyrektorzy szkół i rozbudzą w sobie kreatywność oraz będą promować kreatywnych nauczycieli. Warto przeczytać inwencyjny artykuł pt. ***Jak rozbudzić dyrektorską kreatywność?*** - upowszechniony kilka lat temu w miesięczniku "Dyrektor Szkoły" (2).

--> Cały artykuł A. Zarębskiej warto przeczytać i przemyśleć! (JPS)

1. HŁOBIŁ A., *Działalność szkoły we wspomaganiu rozwoju ucznia zdolnego*. Kraków: Wydaw. Impuls 2012, wyd. II.
2. SAWIŃSKI J. P., *Jak rozbudzić dyrektorską kreatywność?* "Dyrektor Szkoły" 2006 nr 10, s. 26-29.
3. SAWIŃSKI J. P., *Jak rozbudzić kreatywność nauczycieli biologii?* „Biologia w Szkole” 2010 nr 3, s. 46-52.
4. SAWIŃSKI J. P., *Czy i jak w szkole uczyć kombinowania?* „Edunews.pl” – z 26.09.2010.
5. ZARĘBSKA A., *Szkolnictwo nie rozwija kreatywności?* „Edunews.pl” - z 23.05.2012

Edukacyjne spotkanie nauczycieli w Neumunster

Wyjazdowy zespół metodyczny nauczycieli przedmiotów zawodowych 2012 r. (24 i 25 maja) do Neumunster (w Niemczech) – spostrzeżenia i refleksje

Część II wiosennych zespołów metodycznych nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu odbyła się 24 i 25 maja 2012 roku. Była połączona z wyjazdowym szkoleniem do Regionalnego Centrum Kształcenia Zawodowego w Neumunster (Centrum der Beruflichen Bildung). Tematem wiodącym zespołów było "Zdobywanie kwalifikacji zawodowych w niemieckim systemie kształcenia. Struktura szkolnictwa zawodowego Unii Europejskiej".

W zespołach metodycznych, zorganizowanych przez Pracownię Szkolnictwa Zawodowego Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie, uczestniczyli nauczyciele i dyrektorzy szkół zawodowych z regionu Koszalina (34 osoby) branży ekonomicznej, mechanicznej, budowlanej, elektroniczno-elektrycznej i gastronomiczno-hotelarskiej. Zespoły prowadzili przedstawiciele wielozawodowego Centrum der Beruflichen Bildung w Neumunster, odpowiednika polskiego regionalnego centrum kształcenia ustawicznego i centrum kształcenia praktycznego. Wiodącą rolę pełniła **Renata Zmysłowska** – doradca metodyczny ds. przedmiotów branży ekonomicznej.

Koszalińscy nauczyciele szkół zawodowych na spotkaniu w Neumunster (fot. J. Diaczuk)

W powyższym centrum skupione są szkoły zawodowe kształcące w systemie dziennym i zaocznym (wieczorowym), kształcące na poziomie kursowym, zasadniczej szkoły zawodowej, technikum i policealnym. Dyrektorzy szkół zawodowych i nauczyciele koszalińscy zapoznali się działalnością centrum, sposobami i metodami kształcenia w niemieckich szkołach zawodowych, w tym z kształceniem dualnym. Organami prowadzącymi centra kształcenia zawodowego są zrzeszenia zawodowe, a środki na działalność pochodzą z wielu źródeł, w tym z dotacji regionalnych, ministerialnych dużych zakładów przemysłowych itp.

Edukacyjne spotkanie nauczycieli w Neumunster

Wyjazdowy zespół metodyczny nauczycieli przedmiotów zawodowych... - cd.

Wyjazd był finansowany ze środków Urzędu Miasta Koszalina, ponieważ miasto Neumunster jest miastem partnerskim Koszalina. Partycypacja kosztach kształcenia ze strony przemysłu była pokazana na przykładzie nauki zawodu w systemie dualnym prowadzonym dużej w firmie przemysłowej Sauer-Danfoss, którą dyrektorzy szkół zawodowych i nauczyciele mieli możliwość zwiedzić.

Koszalińscy nauczyciele szkół zawodowych na spotkaniu w Neumunster (fot. J. Diaczuk)

Zapoznaliśmy się ze sposobem prowadzenia zajęć oraz wyposażeniem pracowni i warsztatów szkolnych w dwóch dużych centrach tj. z Centrum der Beruflichen Bildung w Walther – Lehmkuhl Schule i Elly – Heuss-Knap Schule. W czasie wyjazdu przyjął nas serdecznie w ratuszu pan burmistrz Neumunster. Przyjacielski i serdeczny charakter przyjęcia naszych polskich dyrektorów i nauczycieli szkolnictwa zawodowego w Neumunster nie ograniczył się jedynie do tematyki zawodowej. Nasi niemieccy koledzy zorganizowali nam szereg imprez towarzyszących. Zapoznaliśmy się wieloma zabytkami i ciekawymi miejscami w Neumunster, w tym z wieloma innymi ciekawymi budowlami, muzeami, placami i parkami.

Koszalińscy nauczyciele szkół zawodowych na spotkaniu w Neumunster (fot. J. Diaczuk)

Edukacyjne spotkanie nauczycieli w Neumunster

Wyjazdowy zespół metodyczny nauczycieli przedmiotów zawodowych... - cd.

Koszalińscy nauczyciele szkół zawodowych na spotkaniu w Neumunster (fot. J. Diaczuk)

Na ww. wyjazdowym zespole metodycznym w pełni zrealizowano zakładane cele. Był to wyjazd, który dał nauczycielom inne spojrzenie na kształcenie zawodowe. Pozwolił na zdobycie nowych doświadczeń z punktu widzenia metodyki przedmiotów zawodowych oraz przygotowanie do zewnętrznych egzaminów zawodowych. Załączone do powyższego opisu fotografie z pobytu w Centrum der Beruflichen Bildung Neumunster uzupełniają w części atmosferę panującą w czasie opisywanych zespołów metodycznych.

dr inż. Jan Diaczuk - konsultant CEN

X Wielkopolskie Forum Pedagogiczne

Batalia o poprawę jakości kształcenia

Tegoroczne obrady X Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego EWALUACJA I INNOWACJE W EDUKACJI poświęcone były poprawie jakości kształcenia i jej uwarunkowań. Tak brzmiał też podtytuł jubileuszowego wielkopolskiego spotkania, zorganizowanego – jak co roku – przez jego pomysłodawcę, prof. dra hab. Jana Grzesiaka. Dodajmy, że tradycyjnie już jego instytucjonalnymi organizatorami byli – Wydział Pedagogiczno-Artystyczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z siedzibą w Kaliszu, a ściślej: tamtejszy Zakład Kształcenia Pedagogicznego Nauczycieli oraz Instytut Pedagogiki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie.

Organizacyjnie i edytorsko obrady X Forum wsparł także Zarząd Krajowy Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych, mający swą siedzibę w Szczecinku. Niewątpliwym potwierdzeniem rangi i znaczenia obrad X Forum było objęcie nad nim honorowego patronatu przez JM Rektorów – Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie a także Prezydenta Miasta Kalisza. Merytoryczny patronat naukowy objął Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, natomiast Komitet Naukowy Forum, któremu przewodniczył prof. zw. dr hab. dr h.c. Kazimierz Denek, utworzyli wybitni pedagodzy, samodzielni pracownicy nauki z wielu ośrodków uniwersyteckich. Nad przebiegiem i obradami X Forum patronat medialny sprawowały redakcje „Wychowania na co dzień” i „Forum Akademickiego”.

X WFP „Ewaluacja i innowacje w edukacji” obradowało w dniach 7 – 9 maja 2012 roku w Kaliszu i Russowie. Pierwszego dnia w dworcu – Muzeum Marii Dąbrowskiej w Russowie odbyło się otwarte zebranie Komitetu Naukowego z udziałem przedstawicieli Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, a w części wieczornej – jubileuszowe dialogi i reminiscencje nt. niekwestionowanego dorobku i rangi wielkopolskich dyskursów poświęconych ewaluacji i innowacjom w edukacji, z udziałem m.in. członków Zespołu Zadaniowego Dydaktyki Ogólnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

Oficjalne otwarcie X Forum odbyło się we wtorek, 8 maja 2012 roku w auli im. prof. J. Rubińskiego WPA w Kaliszu i w swej zasadniczej części miało niezwykle uroczysty charakter. Wyznaczony Jubileuszami – 80-lecia urodzin i półwiecza pracy naukowo-badawczej prof. zw. dra hab. dra h. c. Kazimierza Denka oraz 65. rocznicy urodzin i 40-lecia pracy twórczej prof. dra hab. Jana Grzesiaka.

Jubilaci otrzymali okolicznościowe adresy JM Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, prof. dra hab. Bronisława Marciniaka, JM Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie, prof. dra hab. Mirosława Pawłaka, Prezydenta Kalisza, dra inż. Janusza Pęcherza, Prezesa Zarządu Głównego PTTK, Lecha Drożdżyńskiego.

Symbolicznym, a jednocześnie bardzo uroczym akcentem tej części obrad było wręczenie obu Jubilatów książek uświetniających to wydarzenie. Profesorowi Kazimierzowi Denkowi zadeedykowano monografię „Edukacja oczekiwania a rzeczywistość” pod redakcją Jana Grzesiaka, Anny Karpińskiej i Janusza Mastalskiego, natomiast prof. Jan Grzesiak otrzymał jubileuszową publikację „Wielkopolskie Forum Pedagogiczne w obliczu ewaluacji i innowacji” pod red. Kazimierza Denka, Leszka Pawelskiego, Bogdana Urbanka i Kazimierza Wenty. Decyzją Zarządu Krajowego PSNT – które od lat organizacyjnie wspiera wielkopolskie dyskursy o innowacyjnym i twórczym nauczaniu – profesorowi Kazimierzowi Denkowi wręczono insygnia Honorowego Prezesa PSNT. Wręczyli je członkowie kierownictwa PSNT, szczecińscy nauczyciele – prof. dr Leszek Pawelski i mgr Bogdan Urbanek.

X Wielkopolskie Forum Pedagogiczne

Batalia o poprawę jakości kształcenia - cd.

Po oficjalnych wystąpieniach i życzeniach rozpoczęła się pierwsza plenarna sesja naukowa. Prof. Kazimierz Denek w wieloaspektowym, analitycznym ujęciu przedstawił najważniejsze aspekty batalii o efektywne kształcenia i stałej troski o podwyższanie jego jakości. Ksiądz prof. zw. dr hab. Janusz Mastalski w referacie *Flanelizacja współczesnej edukacji (dekonstrukcja ewaluacji)* sporo miejsca poświęcił problemom, z jakimi musi zmierzyć się współczesny nauczyciel. Prof. zw. dr hab. Kazimierz Wenta swoje wystąpienie poświęcił zagadnieniom prawdy, zarówno tej wg koncepcji klasyków i myślicieli, jak i tej wypracowywanej w czasie obrad wielkopolskich forów.

Interesujący referat prof. dra hab. Janusza Morbitzera poświęcony był wybranym wartościom pedagogiki w epoce płynnej nowoczesności, z kolei prof. dr hab. Danuta Waloszek omówiła wyniki przeprowadzonych badań dot. opinii i postaw nauczycieli wobec zawodu i siebie jako człowieka. Sesję zakończyło niezwykle ekspresyjne wystąpienie prof. dr hab. Poli Kuleczki pt. *Alfabet życia. Krótka peregrynacja* – poświęcone profesorowi Kazimierzowi Denkowi. W godzinach popołudniowych uczestnicy X Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego wizytowali Szkołę Podstawową nr 12 im. ks. Bolesława Pobożnego w Kaliszu, gdzie obejrzeni montaż poetycko-artystyczny i projekt integracyjno-edukacyjny, przygotowany przez nauczycieli i uczniów tej szkoły oraz studentów pedagogiki WPA w Kaliszu. Następnie w Russowie kontynuowano obrady plenarne.

Trzeci ostatni dzień X WFP „Ewaluacja i innowacje w edukacji. Poprawa jakości kształcenia i jej uwarunkowania” organizatorzy przeznaczili na debatę naukową przy okrągłym stole, poświęconą m.in. problemom ewaluacji wewnętrznej, szkolnemu ocenianiu, egzaminom zewnętrznym, nauczycielskiej twórczości i innowacyjności. Pokłosem X Forum jest 350-stronicowa monografia pod redakcją Jana Grzesiaka, będąca zbiorem blisko 40 artykułów uczestników konferencji. Pogrupowano je w pięciu działach tematycznych:

- Metodologiczne uwarunkowania pomiaru jakości kształcenia i wychowania
- Zarządzanie procedurami ewaluacyjnymi w stronę wyższej jakości kształcenia
- Uwarunkowania jakości kształcenia po stronie nauczycieli i studentów
- Ewaluacja a poprawa jakości w edukacji
- Przejawy dążeń ku wyższej jakości edukacji

Podsumowania obrad X Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego dokonali prof. prof. Kazimierz Denek i Jan Grzesiak, przyjęto i przedstawiono także conceptualizację XI WFP, które odbędzie się w dniach 6 – 8 maja 2013 roku w Koninie i poświęcone będzie projektowaniu (poprawie) jakości kształcenia.

Bogdan Urbanek - Szczecinek
- sekretarz Zarządu Krajowego, rzecznik prasowy PSNT

Konkurs Innowacyjny Nauczyciel 2012 i Innowacyjna Szkoła 2012

Na miarę XXI wieku: 1 czerwca ruszyła kolejna edycja Konkursu Innowacyjny Nauczyciel i Innowacyjna Szkoła, organizowanego przez Microsoft we współpracy z Ośrodkiem Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie oraz Głosem Nauczycielskim. Konkursy te są organizowane co roku w ramach programu wspierania edukacji informatycznej „Partners in Learning” firmy Microsoft. Mogą w nim uczestniczyć nauczyciele czynni zawodowo ze wszystkich typów szkół z wyjątkiem wyższych (1).

1. SALAŃSKI W., *Na miarę XXI wieku*, „GN” 2012 nr 24.

Rok Janusza Korczaka w Przedszkolu nr 22

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej jednogłośnie podjął 16 września 2011 roku uchwałę ustanawiającą rok 2012 Rokiem Janusza Korczaka. Inicjatywę w tej sprawie zgłosił Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak. Honorowy patronat nad tym świętem objęła prezydentowa Anna Komorowska.

Janusz Korczak, a właściwie Henryk Goldszmit (1878-1942) był działaczem na rzecz praw dziecka, pedagogiem, lekarzem, autorem książek dla dzieci oraz współtwórcą i dyrektorem Domu Sierot dla dzieci żydowskich w Warszawie, który istniał do 1942 roku.

Dlaczego Rok Korczakowski? W tym roku przypada 100 rocznica założenia przez J. Korczaka sierocińca oraz mija 70 rocznica jego śmierci w obozie zagłady w Treblince. Stary Doktor jak nazywano Korczaka był jednym z prekursorów walki o prawa dziecka, uważał, że dziecko to odrębna jednostka, która ma prawo do własnych praw oraz poszanowania godności. Dziecko należy traktować poważnie i z szacunkiem.

Wskazywał potrzebę uznania dziecka za w pełni wartościowego człowieka. Często apelował do dorosłych, aby zatroszczyli się o podstawowe prawa dziecka. Do tych praw zaliczał: prawo do szacunku, prawo do miłości i przyjaźni, prawo do tajemnicy, prawo do samostanowienia, prawo do własności, prawo do własnego rozwoju, prawo do ruchu, prawo do sprawiedliwości w życiu.

Nasza placówka postanowiła aktywnie włączyć się w obchody Roku Korczakowskiego.

Dzieci Przedszkola nr 22 w Koszalinie (fort. Arch. P-22)

Dla wszystkich rodziców w hollu przedszkola przygotowana została specjalna gazetka przybliżająca postać Janusza Korczaka oraz jego najśłynniejsze cytaty. Pojawiły się także ilustracje promujące najważniejsze prawa dziecka, niektóre artykuły z Konwencji Praw Dziecka, apel Twojego dziecka według Janusza Korczaka oraz numery telefonów, gdzie dzieci mogą zwrócić się o pomoc w razie łamania ich praw.

Dzieci Przedszkola nr 22 w Koszalinie (fort. Arch. P-22)

Dorota Perkowska - Przedszkole nr 22 w Koszalinie

Dzień Dziecka w Sejmie

Z okazji Dnia Dziecka 1 czerwca w Sejmie tradycyjnie już odbyła się kolejna, XVIII sesja Sejmu Dzieci i Młodzieży. Wiodącym tematem tegorocznych obrad młodych polityków była „Szkoła demokracji” (1).

--> Jak w szkole uczyć demokracji?

Temat sesji nawiązuje do myśli Janusza Korczaka związanych z potrzebą tworzenia warunków samorządności dla młodych ludzi. Sesje Sejmu DiM poprzedziło posiedzenie komisji (13 maja br.), podczas którego wybrano prezydium Sejmu, przygotowano projekt uchwały, który został skierowany pod obrady oraz pytania do minister edukacji Krystyny Szumilas.

XVIII sesja Sejmu Dzieci i Młodzieży rozpoczęła się o godz. 9.00 od spotkania z klubami i kołami poselskimi, następnie młodych parlamentarzystów powitała marszałek Sejmu Ewa Kopacz, a o 10.00 rozpoczęły się obrady Sejmu DiM. Sesja trwała do godz. 13.20, którą zakończyły wspólne zdjęcia na schodach w holu głównym parlamentu oraz konferencja prasowa.

XVIII Sesja Sejmu Dzieci i Młodzieży, zorganizowana została przez Kancelarię Sejmu w porozumieniu z Centrum Edukacji Obywatelskiej, Ministerstwem Edukacji Narodowej i Ośrodkiem Rozwoju Edukacji. Ideę przyświecającą organizatorom doskonale odzwierciedla pogląd wyrażany przez Króla Maciusia Pierwszego: "Postanowiliśmy, żeby rządził cały naród, żeby cały naród mógł powiedzieć, czego mu potrzeba. Ale zapomnieliście, Panowie, że naród to nie tylko dorośli, ale i dzieci. Mamy kilka milionów dzieci, więc i one powinny rządzić".

W tym roku zadaniem uczniów ubiegających się o mandat posła było przygotowanie i przeprowadzenie szkolnej debaty nt. demokracji w szkole i samorządności. Następnie uczestnicy konkursu, do którego w tym roku zgłosiło się 800 dwuosobowych zespołów, publikowali swoje relacje z przeprowadzonych debat na stronie: <http://sdim.ceo.nq.pl/>. Na podstawie oceny zgłoszonych projektów zakwalifikowano 460 młodych parlamentarzystów, którzy zebrali się 1 czerwca przy ul. Wiejskiej.

Sejm Dzieci i Młodzieży zbiera się raz do roku, 1 czerwca w Międzynarodowym Dniu Dziecka. Ciekawostką jest, że Polska jako pierwszy kraj w Europie zorganizowała tego typu przedsięwzięcie. Pierwsza sesja Sejmu Dzieci i Młodzieży odbyła się w 1994 r. z inicjatywy wicedyrektora ówczesnego Biura Informacyjnego Kancelarii Sejmu i prezesa Polskiej Akcji Humanitarnej (1).

1. SKURA P., *Dzień Dziecka w Sejmie*. GN - z 31.05.2012 - www.glos.pl

Jaka jest nasza tolerancja wobec bluzgów?
(Sondaż IIBR wykonany dla „Newsweek Polska”

Potoczny język polski jest jednym z najbardziej zanieczyszczonych wulgaryzmami w Europie. Ubolewał nad tym kiedyś w telewizji prof. Jan Miodek, gospodarz programu o zawiłościach polszczyzny. Zdaniem dr. Tomasza Sobierajskiego, socjologa z Uniwersytetu Warszawskiego, nie reagujemy na podwórkową łacinę, bo wulgaryzmy kojarzą się z agresywnymi ludźmi, którzy mogą zrobić nam krzywdę.

Słowo „kurwa” nie robi na wielu Polakach wrażenia. Niemal połowa nie reaguje, jak ktoś przeklina w miejscu publicznym. Co ósmy pytany kieruje się w tym czasie w inną stronę, aby tego nie słuchać - pokazała sondaż IIBR wykonany dla „Newsweek Polska” (2011). Próbę przeprowadzono wśród 800 osób w wieku 15-49 lat.. **Oto wyniki sondażu (1).**

--> Co robisz, słysząc przekleństwa w miejscu publicznym?

- 1/ Nie reaguję - 48%
- 2/ Nie wiem - 28%
- 3/ Staram się oddalić - 12%
- 4/ Zwracam uwagę - 12%

--> Jakie wnioski dla nauczycieli wynikają z ww. sondażu? Zapraszam do dyskusji. (JPS)

Źródło: Interaktywny Instytut Badań Rynkowych dla „Newsweeka” - 2011.

Artykuł, który warto przeczytać!
Anna KOWALIKOWSKA, *Przyjemność zapamiętywania*

„Ludzki mózg kryje w sobie jeszcze sporo tajemnic i dostarcza naukowcom materiału do nieustannych doświadczeń. Warto więc już teraz skorzystać z efektów potwierdzonych badań, przetestowanych przez licznych użytkowników. Taką okazję daje metoda SITA, która od ponad 20 lat funkcjonuje z powodzeniem na polskim rynku. Dzięki niej opanowanie nowego języka w niedługim czasie staje się całkiem realne, a czasochłonne i żmudne zapamiętywanie zaczyna kojarzyć się z relaksem i przyjemnością” (1). Warto przeczytać!

1. KOWALIKOWSKA A., *Przyjemność zapamiętywania*. „Głos Nauczycielski” 2012 nr 14, s. 9.

Dziecko nad testem (fot. edunews.pl)

Książka, którą warto przeczytać!

Bogusław ŚLIWERSKI, *Myśleć jak pedagog*. Gdańsk: Wydaw. GWP, 2010

Prof. Bogusław Śliwerski zaprasza w swej książce na intelektualną wyprawę. Pozwala myśleć o pedagogicznej profesji. Zaprasza do analizy poczyniń i zamierzeń. Pyta, czy dzisiaj komukolwiek potrzebny jest myślący nauczyciel, rodzic czy dziecko w szkole?

Książka składa się z 2 głównych części i opatrzona jest bogatą bibliografią. W pierwszej autor analizuje profesję z punktu widzenia teorii i praktyki nauki o wychowaniu. Wyjaśnia różnice pomiędzy myśleniem o wychowaniu a myśleniem wychowaniem.

W drugiej przedstawia 13 scenariuszy, które mogą pomóc rozwinąć warsztat pracy. Podejmuje w nich ważne zagadnienia: ocenianie zachowania ucznia, zasady wychowania, budowanie więzi, wartości.

Okładka książki (fot. interia.pl)

Autor także zastanawia się nad stanem demokracji szkolnej. Książkę warto poznać. (JPS)

Europejska edukacja w koszalińskiej szkole nr 21

W maju 2012 r. nauczyciele i uczniowie szkół z 5 europejskich krajów przebywali w koszalińskiej Szkole Podstawowej nr 21. Połączył ich program Comenius. Tematem projektu jest „Podróż w przeszłość poprzez pieśni ludowe”. Uczestniczą w nim szkoły z: Grecji, Hiszpanii, Holandii, Wielkiej Brytanii, Włoch i Polski. Przedstawiciele wszystkich szkół partnerskich odwiedzają się wzajemnie wypełniając poszczególne punkty projektu. Realizacja jego zadań potrwa do 2013 roku (1). Uczniowie tej szkoły poznają Europę. Jego koordynatorką w SP nr 21 jest **Alina Zakrzewska**. Życzymy powodzenia! (Red.)

AK, *Europa zagościła w szkole*. „GK” 2012 nr 116, s. 5.

Dzieci Przedszkola nr 22 w Koszalinie (fort. Arch. P-22)

Po co nam arteterapia i chromoterapia?

Arteterapia to wydobywanie siły i energii, które pomagają w rozwoju człowieka, to poszukiwanie motywacji do procesu twórczego, w którym często dochodzi do emocjonalnego oczyszczenia. Podczas arteterapii dziecko pogłębia swoją samoświadomość tak, aby mogło zmienić lub zaakceptować te elementy własnej osobowości, które dotychczas stanowiły przeszkodę w funkcjonowaniu w rodzinie, szkole, grupie rówieśniczej.

Arteterapia może również pomóc dzieciom nieśmiałym, które uważają, że nie wykorzystują w pełni swoich możliwości. Uzdolnienia artystyczne nie są w arteterapii wymagane, ważne jest jedynie zaangażowanie w proces „emocjonalnego oczyszczenia”.

Pozwala na pozawerbalne komunikowanie się, uzewnętrznienie świata własnych przeżyć i odczuć, zaspakajanie potrzeb akceptacji, bezpieczeństwa, współuczestniczenia, bycia rozumianym i docenianym. Pomaga zaakceptować siebie i innych. Zapewnia relaks, przyjemność i odpoczynek.

Praca plastyczna dziecka z Ośrodka S-W w Koszalinie (fot. AP)

Jedną z technik arteterapii jest **plastykoterapia**, czyli terapia przeprowadzana za pomocą różnych sztuk i technik plastycznych oraz kolorów. W plastykoterapii, proces twórczy lub sama technika są często równie ważne jak stworzone dzieło. Tego typu zajęcia wzmacniają spontaniczność, pozwalają na swobodniejsze wyrażanie nastrojów, pobudzają wyobraźnię plastyczną, odblokowują różnego rodzaju zahamowania, zmieniają na bliższy kontakt w relacji dziecko - nauczyciel.

Plastyka jest najczęściej wykorzystywana w arteterapii. Pełni wiele funkcji, z których najważniejszą jest możliwość formułowania swojej wypowiedzi w sposób niewerbalny, a tym samym bezpieczny dla zainteresowanego. Często też dzieło artystyczne staje się pretekstem do rozmów i dyskusji wokół tematu, który dana praca wyłania.

Po co nam arteterapia i chromoterapia? - cd.

Osoby podejmujące arteterapię nie muszą posiadać zdolności artystycznych ani wcześniejszych doświadczeń. Terapeuta nie koncentruje się bowiem w pierwszym rzędzie na wartościach estetycznych wytworzonych obiektów ani na ich aspekcie diagnostycznym.

Chromoterapia jest leczeniem kolorem. Barwy wpływają na nasze zdrowie i życie, przywracając równowagę i harmonię w organizmie człowieka i jego otoczeniu. Kolory działają dwójako na człowieka: pobudzają – uspokajają; podniecają – usypiają; drażnią – koją; oziębiają - ogrzewają.

Praca plastyczna dziecka z Ośrodka S-W w Koszalinie (fot. AP)

Z biologicznego punktu widzenia fakt, że widzimy jakiś kolor jest odnotowywany przez nasz mózg. W odpowiedzi wysyła on do określonego gruczołu dokrewnego sygnał w postaci odpowiedniego neuroprzekaźnika. Służy to wywołaniu reakcji hormonalnej. Poprzez krwiobieg hormony oddziałują na narządy wewnętrzne. Gruczoły wydzielnicze reagują na daną barwę stosownie do interpretacji dokonanej przez mózg. Terapeuci wiedzą, że poszczególne barwy mają różne długości fal. Znając te długości, wiedzą, jaką barwę wykorzystać w leczeniu konkretnego schorzenia. I tak np: barwy ciepłe stosuje się w terapiach służących pobudzeniu aktywności, natomiast barwy zimne służą do wywołania efektu uspokajającego.

Terapeuci leczący kolorem i światłem opracowali szczegółową tabelę barw, przypisując poszczególnym kolorom określony wpływ na emocje.

- Róż (amarant) – to uwolnienie. Stosuje się tam, gdzie konieczna jest zmiana, np. trzeba pozbyć się złych przeżyć lub wspomnień.
- Fioletowy – to godność. Przywraca poczucie własnej wartości oraz szacunek do samego siebie.
- Niebieski – to odprężenie. Korzystny jest dla osób niecierpliwych, żyjących w ciągłym pośpiechu, niepotrafiących zebrać myśli.
- Turkusowy – to odporność. Dobry dla tych, którzy czują się zdominowani przez innych, brak im wiary we własne siły.
- Zielony – to równowaga. Idealny dla rozkojarzonych, mających trudności z koncentracją w pracy oraz nauce.
- Żółty - to odseparowanie. Pomaga w osiągnięciu niezależności i skupieniu się na sprawach lub myślach.
- Pomarańczowy – to radość. Wskazany dla osób, które nie potrafią się niczym cieszyć, popadają w depresję, czują niechęć do życia, brak im energii.
- Czerwony – to energia. Korzystny dla ludzi o temperamencie „szachisty”, które zawsze na wszystko mają czas i nie potrafią się w nic zaangażować. Czerwony przynosi ożywienie.

Po co nam arteterapia i chromoterapia? - cd.

Chromoterapia może wspomagać medycynę konwencjonalną. Z pewnością nie powinna być stosowana zamiast niej. Kolor nie jest lekiem na wszystko, aczkolwiek właściwie dobrany na pewno wpływa na nasze psychiczne samopoczucie.

Literatura:

1. KAROLAK W. *Sztuka jako zabawa, zabawa jako sztuka*. Łódź: Wydaw. CODN, 1998.
2. KAROLAK W. KACZOROWSKA B. (red.), *Arteterapia w medycynie edukacji*. Łódź: 2008.
3. MAREK E. *Arteterapia jako metoda wspomagająca pracę wychowawczą*. Kraków: 2004.

Danuta Lech - doradca metodyczny plastyki i świetlicy szkolnej

Praca plastyczna dziecka z Ośrodka S-W w Koszalinie (fot. AP)

Książka, którą warto przeczytać!

Wiesław KAROLAK, Barbara KACZOROWSKA, *Arteterapia - od rozważań nad teorią do rozwiązań praktycznych*. Kraków: Wydaw. WSH-E, 2011

Książka jest o arteterapii, czyli terapii (leczenie, edukowanie) sztuką. Ukazuje możliwości i znaczenie wydobywania uczniowskich sił i energii, które pomagają w rozwoju człowieka. Arteterapia jest oryginalnym poszukiwaniem pozytywnej motywacji do aktywności i kreatywności. Niektórzy twierdzą, że taka uczniowska twórczość jest ważna, bo w niej często dochodzi do „emocjonalnego oczyszczenia”.

Zdaniem Danuty Lech (2012), podczas arteterapii dziecko **pogłębia swoją samoświadomość** tak, aby mogło zmienić lub zaakceptować te elementy własnej osobowości, które dotychczas stanowiły przeszkodę w funkcjonowaniu w rodzinie, szkole i grupie rówieśniczej. Może ona również pomóc dzieciom nieśmiałym, które uważają, że nie wykorzystują w pełni swoich możliwości. Uzdolnienia artystyczne nie są w arteterapii wymagane, ważne jest jedynie zaangażowanie w proces „emocjonalnego oczyszczenia”.

Oto kilka słów z recenzji tej książki wskazanych przez prof. Wiesławę Limont: „Kolejne konferencje i spotkania oraz inicjatywy wspierające ruch związany z arteterapią pozwalają mieć nadzieję, że uzyskiwać ona będzie **coraz większe znaczenie w Polsce**. Prace i dorobek zespołu współpracującego z prof. Karolakiem są dobrze znane w Polsce i poza granicami kraju. Świadczy o tym oryginalność formułowanych projektów badawczych oraz intensywność i zaangażowanie, z jaką są one realizowane (2). Książkę warto poznać! (JPS)

1. LECH D., *Po co nam arteterapia i chromoterapia?* „Nauczycielska Edukacja” 2012 nr 5, s. 27-29.
2. www.interia.pl - z recenzji prof. W. Limont.

Dziecko trudne

Wybór książek za lata 1997-2011

1. Babiuch, Małgorzata

Jak współpracować z rodzicami "trudnych" uczniów? / Małgorzata Babiuch. - Wwa : Wydaw. Szk. i Pedag., cop. 2002. - 117, [1] s. ; 24 cm *Sygn.* 218957, 218958, 218959, *czyt.*218626

2. Bloomquist, Michael L.

Trening umiejętności dla dzieci z zachowaniami problemowymi : podręcznik dla rodziców i terapeutów / Michael L. Bloomquist ; tł. Robert Andruszko. - Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2011. - [12], 218, [1] s. : il. ; 24 cm *Sygn.* 235169, *czyt.*235168

3. Dziecko

Dziecko zagrożone wykluczeniem : elementy diagnozy, działania profilaktyczne i pomocowe / red. Krzysztof Biel i Justyna Kusztal. - Kraków : "WAM" : Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna "Ignatianum", 2011. - 397 s. ; 24 cm *Sygn.* 234864, 234865, *czyt.*234863

4. Emmons, Polly Godwin (1960-)

Dzieci z zaburzeniami integracji sensorycznej : zaburzenia rozwojowo-sensoryczne oraz edukacyjne występujące w ramach autyzmu, ADHD, trudności szkolnych oraz zaburzeń dwubiegunowych / Polly Godwin Emmons, Liz McKendry Anderson ; [tł. Robert Waliś]. - Wwa : K.E. Liber, 2007. - 202 s. ; 21 cm *Sygn.* 226223, 226224, *czyt.*226222

5. Góralczyk, Ewa

Nauczycielem być... : jak zapanować nad trudnymi zachowaniami uczniów i porozumieć się z klasą / Ewa Góralczyk. - Wwa : "Fraszka Edukacyjna", 2006. - 60 s. : il. ; 24 cm *Sygn.* 224987-224988, 226126-226130, *czyt.*224986

6. Greene, Ross W.

Terapia dzieci impulsywnych : model rozwiązywania problemów poprzez współdziałanie / Ross W. Greene, J. Stuart Ablon ; tł. Marta Stasińska. - Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2008. - X, [2], 274 s. ; 23 cm *Sygn.* 230179, 230180, *czyt.*230178

7. Heininger, Janet E.

Od chaosu do spokoju : jak wychowywać dzieci z ADHD i innymi zaburzeniami zachowania / Janet E. Heininger, Sharon K. Weiss ; przeł. Andrzej Jankowski. - Poznań : "Media Rodzina", 2005. - 352 ; 21 cm *Sygn.* 223815, 223816, 224605, 226337, *czyt.*223636

8. Hillenbrand, Clemens

Pedagogika zaburzeń zachowania / Clemens Hillenbrand ; przeł. Elżbieta Cieślik. - Wyd. 1 w jęz. pol. - Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psycholog., 2007. - 217 s. : il. *Sygn.* 227632, *czyt.*227631

9. Jagieła, Jarosław (1954-)

Socjoterapia w szkole : krótki poradnik psychologiczny / Jarosław Jagieła. - Kraków : "Rubikon", 2007. - 207 s. : il. ; 19 cm *Sygn.* 227436, 227437, 227438, *czyt.*227435

Dziecko trudne

Wybór książek za lata 1997-2011 - cd.

10. Jagieła, Jarosław (1954-)

Trudny uczeń w szkole : krótki przewodnik psychologiczny / Jarosław Jagieła. - Kraków : "Rubikon", 2005. - 144 s. ; 19 cm Sygn. 227444, 227445, 231644, czyt.227443

11. Karasowska, Aleksandra

Profilaktyka na co dzień : jak wychowywać i uczyć dzieci z zaburzeniami zachowania / Aleksandra Karasowska. - Wwa : Wydaw. Edukac. PARPA - Państw. Ag. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 2006. - 147 s. : il. ; 21 cm Sygn. 226352, czyt.224995

12. Kołakowski, Artur

Sposób na trudne dziecko : przyjazna terapia behawioralna / Artur Kołakowski, Agnieszka Pisula - Sopot : Gdańskie Wydaw. Psycholog., 2011. - 359 s. : il. ; 24 cm Sygn. 234029, 234030, czyt.234028

13. Kutscher, Martin L.

Dzieci z zaburzeniami łączonymi : ADHD, trudności w nauce, zespół Aspergera, zespół Touretta, depresja dwubiegunowa i inne zaburzenia / Martin L. Kutscher, Tony Attwood, Robert R. Wolff ; [tł. Robert Waliś]. - Wwa : K.E. Liber, 2007. - 252 s. Sygn. 226226, 226227, czyt.226225

14. Maciarz, Aleksandra (1937-)

Trudne dzieciństwo i rodzicielstwo : książka dla nauczycieli, wychowawców i rodziców / Aleksandra Maciarz. - Wwa : Wydaw. Akad. "Żak" Teresa i Józef Śniecińscy, 2009. - 166 s. ; 21 cm Sygn. 232448, 232449, czyt.232447

15. Mah, Ronald

Łatwe sposoby na trudne dziecko / Ronald Mah ; [tł. Karolina Bojadziejewa-Wesołowska. - Wwa : Wydaw. Szk. i Pedagog. : "Fraszka Edukacyjna", 2008. - 151, [1] s. : il. ; 24 cm Sygn. 229318, 232199, czyt.229317

16. McCombs, Barbara L.

Uczeń trudny : jak skłonić go do nauki / Barbara L. McCombs, James E. Pope ; tł. [z ang.] Andrzej Janowski. - Wwa : Wydaw. Szk. i Pedagog., 1997. - 93 s. ; 24 cm Sygn. 212300, 212301, 212302, czyt.212299

17. Oszwa, Urszula

Dziecko z zaburzeniami rozwoju i zachowania w klasie szkolnej : vademecum nauczycieli i rodziców / Urszula Oszwa - Kraków : "Impuls", 2007. - 140 s. : rys. ; 25 cm Sygn. 225698, 225699, czyt.225697

18. Palomares, Susanna

Jak sobie radzić z dręczycielem / Susanna Palomares, Dianne Schilling ; [tł. Krystyna Sip]. - Wwa : "Fraszka Edukacyjna", 2007. - 80 s. : il. ; 29 cm Sygn. 227797, czyt.227796

19. Piszczek, Maria

Równe szanse : zajęcia terapeutyczno-edukacyjne dla dzieci w wieku 9-11 lat z rodzin dysfunkcyjnych / Maria Piszczek. - Wwa : "Seventh Sea", cop. 2001. - 95 s. Sygn. czyt.222417

Dziecko trudne

Wybór książek za lata 1997-2011 - cd.

20. Poland, Janet

Trudne dziecko / Janet Poland ; z ang. przeł. Monika Rozwarzewska. - Wwa : "Diogenes", 2001. - 196 s. ; 21 cm *Sygn.* 232037

21. Program

Program "Krok za krokiem" : zajęcia terapeutyczno-edukacyjne dla dzieci w wieku 7-12 lat / pod red. Marii Piszczek. - Wwa : "Seventh Sea", cop. 2006. - 167 s. *Sygn.* 231912, 231913, 231914

22. Psychologiczne

Psychologiczne aspekty trudności w wychowaniu dzieci z zaburzeniami rozwoju i zachowania : praca zbiorowa / pod red. Kingi Kalety, Justyny Mróz. - Kielce : Wydaw. Pedag. ZNP, cop. 2010. - 124 s. : il. ; 21 cm *Sygn.* 233208, 233209, czyt.233207

23. Rimland, Bernard (1928-2006)

Dziecko dys-logiczne : dlaczego miliony dzieci cierpią na nadpobudliwość, zaburzenia uwagi, zaburzenia umiejętności szkolnych, depresję, są agresywne, zbuntowane lub porywcze - i co możemy z tym zrobić / Bernard Rimland ; [tł. Karolina Bojadziejewa-Wesołowska]. - Wwa : "Fraszka Edukacyjna", 2010. - 182 s. *Sygn.* 232465, 232466, 232467

24. Rogers, Bill (1947-)

Trudna klasa : opanować, wychować, nauczyć... / Bill Rogers ; [tł. Zofia Janowska]. - Dodr. do wyd. 1. - Wwa : "Fraszka Edukacyjna", 2009. - 228 s. : il. ; 24 cm *Sygn.* 231181, 231182, czyt.231180

25. Royer, Égide (1954-)

Jak być dobrym rodzicem "trudnego" ucznia / Égide Royer ; [tł. Wiga Bednarkowa wraz z Beatą Kowalik i Hanną Kwiatkowską-Saferną ; oprac. merytor. wyd. pol. Wiga Bednarkowa]. - Wwa : "Fraszka Edukacyjna", 2009. - 94 s. : il. *Sygn.* 232350, czyt.232349

26. Sokołowska, Ewa (1969-)

Jak postępować z agresywnym uczniem : zmiana sposobu myślenia i postępowania / Ewa Sokołowska. - Wwa : "Fraszka Edukacyjna", 2007. - 52 s. : il. *Sygn.* 227806, czyt.227805

27. Terapia

Terapia uspokajająca i rozwijająca dla dzieci : pomoce dydaktyczne do nauki czytania i pisanie / Teresa Danielewicz [et al.]. - Kielce : "Jedność", [2010]. - 199 s. : il. kolor. ; 24 cm *Sygn.* 233507, 233508, czyt.233506

28. Werning, Rolf

Pedagogika trudności w uczeniu się / Rolf Werning, Birgit Lütje-Klose ; przekł. Magdalena Wojdak-Piątkowska. - Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psycholog., 2009. - 216 s. ; 24 cm *Sygn.* 230589, 230590, czyt.230588

29. Zaburzenia

Zaburzenia w zachowaniu dzieci i młodzieży w kontekście trudnych sytuacji szkolnych i pozaszkolnych / pod red. nauk. Danuty Boreckiej-Biernat. - Kraków : "Impuls", 2011. - 257 s. : il. ; 24 cm *Sygn.* 234584, 234585, czyt.234583

oprac. Małgorzata Trembowelska - BP CEN w Koszalinie

Propozycja rozwiązania, wypełnienia, ww. logogryfu

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
T	E	M	C	O	K	B	T	M	A	M	P	O
E	M	A	H	S	O	I	A	A	R	Y	O	P
M	O	J	E	Z	D	O	L	N	O	Ś	C	I
A	C	A	M	U	E	L	E	I	M	L	Z	S
T	J	K	I	S	K	O	N	A	A	E	U	A
Y	A	I	A	T	S	G	T	K	T	Ć	Ć	Ć

Polecenia do logogryfu	7/ Nauczyciel biologii
1/ Zagadnienia, problemy lekcji	8/ Specjalne uzdolnienie
2/ Wrażenie, odczucie	9/ Pasjonat, dziwak
3/ Przewidzenia, omamy	10/ Przyjemny zapach
4/ Szkolny przedmiot	11/ Rozumować, kombinować
5/ Kłamca,	12/ Dotknąć, odebrać wrażenie
6/ Zbiór zasad, np. norm moralnych	13/ Scharakteryzować, zrobić opis

XIII Targi Edukacyjne CEN - Nauczyciele podczas ćwiczeń (fot. AP)

Nauczyciele uczestnicy konferencji „Media w edukacji...” (fot. AP)